

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ДЕРЖАВНОЇ ПРИКОРДОННОЇ
СЛУЖБИ УКРАЇНИ ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО**

ПОЛОЖЕННЯ

**ПРО НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО КУРСАНТІВ, СТУДЕНТІВ,
СЛУХАЧІВ, АД'ЮНКТІВ, ДОКТОРАНТІВ І МОЛОДИХ
ВЧЕНИХ НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ ДЕРЖАВНОЇ
ПРИКОРДОННОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО**

Затверджене наказом ректора академії
від 13 липня 2018 року № 162

Схвалено на засіданні вченої ради академії.
Протокол від 21 червня 2018 року № 17

Схвалено рішенням загальних зборів
наукового товариства курсантів, студентів,
слухачів, ад'юнктів, докторантів і молодих
вчених академії.
Протокол від 17 травня 2018 року № 1

ББК 72
П52

Положення про наукове товариство курсантів, студентів, П52 слухачів, ад'юнктів, докторантів і молодих вчених Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького. – Хмельницький : Видавництво НАДПСУ, 2018. – 34 с.

ББК 72
© Видавництво НАДПСУ, 2018

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення регулює діяльність наукового товариства курсантів, студентів, слухачів, ад'юнктів, докторантів і молодих вчених Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького (далі – Національна академія).

1.2. Наукове товариство курсантів, студентів, слухачів, ад'юнктів, докторантів і молодих вчених Національної академії (далі – НТ) – добровільне об'єднання слухачів, курсантів, студентів, ад'юнктів, докторантів і молодих вчених Національної академії, яке забезпечує захист прав та інтересів осіб, які навчаються або працюють у Національній академії, зокрема щодо питань наукової діяльності, підтримки наукоємних ідей, інновацій та обміну знаннями.

1.3. У своїй діяльності НТ керується законодавством України, Статутом Національної академії та цим Положенням.

2. МЕТА І ЗАВДАННЯ НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА СЛУХАЧІВ, КУРСАНТІВ, СТУДЕНТІВ, АД'ЮНКТІВ, ДОКТОРАНТІВ І МОЛОДИХ ВЧЕНИХ НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ

2.1. Наукове товариство є добровільною організацією, яка покликана об'єднувати науковий потенціал науково-педагогічних працівників, курсантів, студентів, слухачів, ад'юнктів, докторантів і молодих вчених Національної академії і ставить собі за мету:

активізацію наукових досліджень, оприлюднення їх результатів, розвиток творчого мислення та навичок дослідницької роботи, сприяння навчанню основ методики наукових досліджень, організації та проведенню наукової роботи;

створення у Національній академії системи широкого залучення курсантів, студентів, слухачів, ад'юнктів, докторантів і молодих вчених до участі у наукових програмах, винахідниць-

кій і раціоналізаторській роботі та інших формах науково-дослідної роботи;

розширення наукових і творчих контактів із науковими товариствами інших закладів вищої освіти та закладів зі специфічними умовами навчання України;

виявлення обдарованих молодих науковців та залучення їх до активної науково-дослідної діяльності.

Діяльність НТ повинна тісно пов'язуватися з освітнім процесом і поєднуватися із завданнями наукової та науково-технічної діяльності Національної академії.

2.2. Основними завданнями наукового товариства є:

сприяння поглибленому вивченню та засвоєнню дисциплін навчального плану, нових форм оперативно-службової діяльності Державної прикордонної служби України і воєнного мистецтва, вітчизняної та іноземної техніки та озброєння, досвіду охорони державного кордону;

формування у курсантів, студентів, слухачів, ад'юнктів, докторантів і молодих вчених наукового світогляду, високих військово-ідеологічних якостей;

опанування основ методик та навичок самостійних наукових досліджень і розробки військово-наукових тем;

розвиток творчого мислення та індивідуальних здібностей курсантів, студентів, слухачів, ад'юнктів, докторантів і молодих вчених у вирішенні практичних завдань;

розширення теоретичного кругозору та наукової ерудиції майбутнього фахівця;

узагальнення передового досвіду командирів та органів управління щодо навчання і виховання особового складу;

розвиток винахідницької та раціоналізаторської роботи серед курсантів, студентів, слухачів, ад'юнктів, докторантів і молодих вчених, спрямованої на вдосконалення якості навчання особового складу, технічних засобів охорони кордону, елементів навчально-матеріальної бази;

створення навчальних відеофільмів, які використовуються в освітньому процесі;

популяризація наукових і технічних знань, а також проведення військово-патріотичної роботи;

підготовка з числа найбільш здібних слухачів, курсантів, і студентів резерву наукових і науково-педагогічних кадрів.

3. СКЛАД, СТРУКТУРА Й ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА

3.1. Наукове товариство курсантів, студентів, слухачів, ад'юнктів, докторантів і молодих вчених Національної академії організаційно складається з наукових гуртків, які утворюються на кафедрах, в ад'юнктурі, докторантурі. Кількість гуртків та їх чисельність визначаються начальником кафедри (ад'юнктури, докторантури) за дисциплінами і курсами залежно від кількості курсантів, студентів, слухачів, ад'юнктів, докторантів і молодих вчених, які виявили бажання брати участь у науковій роботі з тематики даної кафедри.

З наукових гуртків утворюється відділення НТ кафедри, ад'юнктури, докторантури. Кожна кафедра (ад'юнктура і докторантура) є відділенням НТ Національної академії й об'єднує, як правило, декілька гуртків.

Відділення НТ кафедр, ад'юнктури, докторантури об'єднуються у наукове товариство курсантів, студентів, слухачів, ад'юнктів, докторантів і молодих вчених Національної академії. Структуру наукового товариства курсантів, студентів, слухачів, ад'юнктів, докторантів і молодих вчених Національної академії наведено у додатку 1.

3.2. Вищим керівним органом НТ є загальні збори його членів, що скликаються не менше одного разу на рік. Вибори делегатів на загальні збори проводяться на зборах НТ на факультетах відкритим голосуванням більшістю голосів. Норми представництва делегатів на зборах, конференціях і інших заходах, які проводяться науковим товариством, визначає рада НТ Національної академії.

Перший організаційний збір проводиться на початку навчального року з метою виборів ради НТ Національної академії. Його проводить заступник ректора (проректор) Національної академії з наукової роботи.

3.3. Загальні збори НТ:

розглядають Положення і вносять зміни та доповнення до нього;

обирають склад ради НТ Національної академії;

розглядають організаційні заходи;

визначають поточні та перспективні завдання й основні напрями діяльності НТ;

реалізують право інтелектуальної власності НТ;

підбивають підсумки роботи НТ;

приймають рішення про припинення діяльності НТ.

Загальні збори представників наукового товариства вважаються правомочними, якщо в їх роботі взяли участь не менше 2/3 уповноважених делегатів, а рішення вважається прийнятим, якщо за нього проголосувала більшість присутніх на зборах.

Усі рішення на загальних зборах приймаються прямим відкритим голосуванням.

3.4. Керує роботою НТ рада НТ Національної академії, до складу якої входять ініціативні, досвідчені організатори дослідницької роботи, як правило, голови рад відділень НТ і професори кафедр, керівний склад факультетів, а також слухачі, курсанти, студенти, ад'юнкти, докторанти та молоді вчені, активні члени НТ Національної академії. Рада НТ Національної академії є керівним колегіальним органом у період між загальними зборами і збирається не менше двох разів на рік. Рада обирається на зборах членів НТ терміном на один рік.

Рада НТ Національної академії на своєму засіданні обирає голову ради, його заступника (заступників) і секретаря, терміном на один рік.

3.5. Повноваження ради НТ:

розробляє план роботи НТ і готує звіт про його виконання;

координує та контролює діяльність НТ;

приймає рішення про скликання позачергових загальних зборів НТ;

організовує щорічну підсумкову науково-практичну конференцію курсантів, студентів, слухачів, ад'юнктів, докторантів і молодих вчених та конкурс на кращу наукову роботу в Національній академії;

узагальнює та популяризує досвід роботи гуртків НТ;

забезпечує участь курсантів, студентів, слухачів, ад'юнктів, докторантів і молодих вчених Національної академії в регіональних, всеукраїнських та міжнародних конкурсах, оглядах, конференціях, олімпіадах;

проводить подання командуванню Національної академії, факультетів пропозицій щодо морального та матеріального заохочення курсантів, студентів, слухачів, ад'юнктів, докторантів і молодих вчених, які беруть активну участь у науковій роботі Національної академії;

сприяє широкому впровадженню результатів наукової роботи в практику охорони державного кордону, освітній процес Національної академії;

не менше одного разу на семестр проводить засідання, на яких обговорюються найбільш важливі питання про стан наукової роботи курсантів, студентів, слухачів, ад'юнктів, докторантів і молодих вчених, та підбиття підсумків роботи НТ Національної академії;

організовує підготовку загального збору НТ Національної академії, вносить на розгляд загальних зборів НТ пропозиції щодо організації його діяльності.

За погодженням з радою НТ керівництво Національної академії приймає рішення про відрахування осіб, які здобувають ступінь доктора філософії, з вищого навчального закладу та поновлення на навчання.

3.6. Повноваження голови ради НТ:

керує діяльністю ради НТ;

готує порядок денний засідання ради НТ;

представляє інтереси НТ перед керівництвом Національної академії, іншими закладами вищої освіти, установами, організаціями, а також у засобах масової інформації з питань, віднесених до його компетенції;

скликає та проводить засідання ради НТ;

збирає та узагальнює відомості щодо наукової діяльності курсантів, студентів, слухачів, ад'юнктів, докторантів і молодих вчених Національної академії.

3.7. Повноваження заступника голови ради НТ:

виконує доручення голови ради НТ у межах його повноважень, закріплених цим Положенням;

за відсутності голови ради НТ виконує його повноваження; допомагає голові ради НТ у вирішенні організаційних питань;

забезпечує виконання рішень загальних зборів НТ та ради НТ.

3.8. Повноваження секретаря ради НТ:

відповідає за діловодство ради НТ;

організовує інформаційне висвітлення діяльності НТ;

відповідає за ведення обліку членів НТ та результатів їх наукової діяльності;

допомагає голові ради НТ у вирішенні організаційних питань;

виконує доручення голови ради НТ та його заступника в межах їх повноважень, закріплених цим Положенням;

веде протоколи засідань ради НТ.

3.9. Члени ради НТ зобов'язані:

брати активну участь у підготовці та проведенні засідань ради;

забезпечувати виконання плану роботи ради;

знати стан наукової роботи та надавати допомогу на кафедрах;

контролювати роботу наукових гуртків на кафедрах;

пропагувати наукові знання та проводити роз'яснювальну роботу серед курсантів, студентів, слухачів, ад'юнктів, докто-

рантів і молодих вчених Національної академії з метою їх залучення до наукової роботи;

брати участь у підготовці загально академічних наукових заходів (конкурсів на кращу роботу, конференцій тощо).

3.10. Вищим органом відділення НТ кафедри є загальний збір його членів. Для координації роботи гуртків на кафедрі формується рада відділення НТ, склад якої затверджується на загальних зборах кафедри.

Повноваження ради відділення НТ кафедри (ад'юнктури, докторантури):

планує роботу відділення НТ;

керує роботою гуртків і надає їм практичну допомогу;

організує проведення наукових конференцій курсантів, студентів, слухачів, ад'юнктів, докторантів і молодих вчених, а також підготовку повідомлень, лекцій та доповідей з найважливіших питань оперативно-службової діяльності органів охорони кордону, найбільш цікавих наукових робіт членів НТ;

надає пропозиції начальнику кафедри щодо створення наукових гуртків;

подає начальнику кафедри пропозиції щодо призначення наукових керівників;

організує конкурс на кращу наукову роботу серед курсантів, студентів, слухачів, ад'юнктів, докторантів і молодих вчених на кафедрі;

узагальнює та популяризує передовий досвід роботи гуртків;

готує та подає наукові роботи на конкурс на кращу наукову роботу курсантів, студентів, слухачів, ад'юнктів, докторантів і молодих вчених Національної академії. Порядок організації та проведення конкурсу наведено у пункті 8;

не менше одного разу на семестр проводить засідання, на яких обговорюються питання про стан наукової роботи курсантів, слухачів, студентів, ад'юнктів, докторантів і молодих вчених;

організує підготовку звітних зборів відділення НТ кафедри.

3.11. Голова ради відділення НТ кафедри (ад'юнктури, докторантури) здійснює загальне керівництво роботою відділення та контроль за станом наукової роботи курсантів, студентів, слухачів, ад'юнктів, докторантів і молодих вчених на кафедрі (в ад'юнктурі, докторантурі).

На голову ради відділення НТ покладається:

- розробка плану роботи відділення НТ;
- контроль якості проведення занять у гуртках;
- підготовка наукової конференції на кафедрі (в ад'юнктурі, докторантурі);
- підготовка пропозицій начальнику кафедри щодо призначення керівників гуртків і наукових керівників;
- вивчення та розповсюдження передового досвіду роботи гуртків на кафедрі (в ад'юнктурі, докторантурі);
- планування роботи відділення НТ і ведення облікової та звітної документації.

3.12. Для виконання організаційної роботи й обліку діяльності наукового гуртка рада відділення НТ кафедри з найбільш підготовлених викладачів призначає керівника гуртка з певної дисципліни кафедри терміном на навчальний рік.

3.13. Керівник наукового гуртка несе відповідальність за організацію роботи гуртка і своєчасне виконання всіх запланованих заходів.

На керівника гуртка покладається:

- розробка спільно з науковими керівниками курсантів, студентів, слухачів, ад'юнктів, докторантів і молодих вчених тематики наукових робіт, плану роботи гуртка на навчальний рік;
- контроль за роботою членів гуртка;
- контроль за підготовкою доповідей до виступів на наукових конференціях, а також під час засідання гуртка;
- своєчасне інформування членів гуртка про заходи, які проводяться відділенням НТ кафедри;
- подання до ради відділення НТ кафедри наукових робіт членів гуртка на конкурси;
- організація підготовки звітно-виборних зборів гуртка.

Керівник гуртка здійснює безпосередній зв'язок з радою відділення НТ кафедри та звітує перед нею. Спільно з начальником кафедри і головою ради відділення НТ кафедри призначає наукових керівників.

3.14. Науковий керівник здійснює повсякденне керівництво роботою членів гуртка.

на наукового керівника покладається:

розвиток наукової активності членів гуртка;

розгляд і затвердження особистого плану роботи кожного члена гуртка та контроль за його виконанням;

надання допомоги членам гуртка в опануванні методики наукового дослідження, виборі теми наукової роботи, визначенні питань дослідження, складанні плану розробки теми, у підборі літератури тощо;

рецензування виконаних наукових робіт, участь у їх обговоренні;

редагування робіт, які рекомендовані для опублікування у відповідних збірниках наукових праць або подання на конкурс;

визначення завдань членам гуртка, які відбуваються на стажування з питань досліджень, що проводяться; заслуховування результатів виконаної роботи;

подання до заохочення курсантів, студентів, слухачів, ад'юнктів, докторантів і молодих вчених, які беруть активну участь у роботі гуртка й якісно виконують свої наукові роботи.

4. ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ ЧЛЕНІВ НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА

4.1. Членом НТ може бути кожний курсант, студент, слухач, ад'юнкт, докторант і молодий вчений, схильний до наукової роботи, який успішно засвоює навчальну програму та виявляє бажання брати участь у науковій роботі.

Приймання до членів НТ здійснюється на підставі усної заяви вступника.

4.2. Засідання гуртків НТ проводиться у дні та години, які встановлені планом-календарем основних заходів Національної академії впродовж двох годин самостійної підготовки.

4.3. Члени НТ мають право:

обирати і бути обраними до керівних органів НТ;

брати участь в обговоренні наукових праць курсантів, студентів, слухачів, ад'юнктів, докторантів і молодих вчених під час планових засідань гуртка та на наукових конференціях;

брати участь у загально академічному конкурсі на кращу наукову роботу курсантів, студентів, слухачів, ад'юнктів, докторантів і молодих вчених;

брати участь у регіональних, всеукраїнських та міжнародних конкурсах, оглядах, конференціях, олімпіадах;

користуватися лабораторною базою кафедри для виконання наукових досліджень;

користуватися правом ухвального голосу на всіх зборах товариства.

4.4. Члени НТ зобов'язані:

наполегливо опановувати сучасні методи досліджень, творчо застосовувати їх у своїй діяльності;

постійно працювати над підвищенням свого професійного рівня;

брати активну участь у науковій роботі, виступати з науковими доповідями та повідомленнями;

регулярно відвідувати засідання гуртка та наукові конференції, брати участь в організаційній роботі НТ;

пропагувати наукові знання і проводити роз'яснювальну роботу між курсантами, студентами, слухачами, ад'юнктами, докторантами і молодими вченими з метою залучення їх до наукової роботи;

творчо та ініціативно виконувати всі обов'язки, визначені дійсним Положенням.

4.5. За невиконання обов'язків, які зазначені у статті 4.4 чинного Положення, рішенням ради відділення НТ члена товариства може бути виключено зі складу наукового гуртка з

повідомленням про це начальника кафедри (ад'юнктури, докторантури).

5. ЗМІСТ ТА ОСНОВНІ ФОРМИ НАУКОВОЇ РОБОТИ КУРСАНТІВ (СЛУХАЧІВ І СТУДЕНТІВ)

5.1. Курсанти і студенти першого-другого курсів знайомляться на кафедрах зі структурою, метою і завданнями НТ, вивчають основи методики проведення наукових досліджень, загальні принципи організації та проведення наукової роботи, одержують початкові навички самостійної дослідницької роботи.

Курсанти і студенти старших курсів, слухачі, ад'юнкти, докторанти і молоді вчені набувають навичок наукової роботи шляхом самостійної розробки вибраних тем з наступною доповіддю результатів досліджень на засіданні наукового гуртка, відділення НТ кафедри та під час проведення наукових конференцій.

Тематика досліджень розробляється кафедрою перед початком навчального року і завчасно доводиться до членів НТ.

Спрямованість наукових робіт членів товариства повинна відповідати тематичним планам кафедр, а також поєднуватись із виконанням завдань наукової роботи Національної академії.

До переліку досліджень можуть включатися також ініціативні теми, які пропонують члени НТ. Види наукових робіт членів НТ наведено у додатку 2.

5.2. основною формою наукової роботи курсантів, студентів, слухачів, ад'юнктів, докторантів і молодих вчених є робота в гуртках НТ. Вона полягає:

у написанні наукових праць з конкретної теми в процесі вивчення дисциплін;

виконанні лабораторних, практичних, семінарських і самостійних завдань, контрольних робіт, що містять елементи проблемного пошуку;

виконанні нетипових завдань дослідницького характеру в період стажування у підрозділах Державної прикордонної служби України;

участі у винахідницькій і раціоналізаторській роботі;

створенні навчальних відеофільмів для використання в освітньому процесі за тематикою кафедри;

підготовці та захисті курсових і дипломних робіт, пов'язаних із проблематикою наукових досліджень кафедр;

участі в удосконаленні навчально-матеріальної бази кафедри.

5.3. Основними формами реалізації наукових робіт можуть бути:

обговорення результатів дослідження на загальному засіданні гуртка та під час проведення наукових конференцій;

використання результатів дослідження в наукових роботах, які виконуються на кафедрі;

запровадження пропозицій у освітній процес, у практику оперативно-службової діяльності Державної прикордонної служби України;

використання результатів досліджень при написанні лабораторних, курсових і дипломних (кваліфікаційних) робіт;

оформлення за результатами наукової роботи заявок на винаходи та раціоналізаторські пропозиції.

використання навчальних відеофільмів, що створені, в освітньому процесі кафедр.

5.4. З метою підбиття підсумків наукової роботи курсантів, студентів, слухачів, ад'юнктів, докторантів і молодих вчених, популяризації кращих робіт в Національній академії щорічно проводяться конференції відділень НТ кафедр та Національної академії.

На наукову конференцію для обговорення виносяться найбільш важливі роботи членів НТ.

Теми доповідей та план конференції визначаються завчасно і обговорюються на засіданнях відділень НТ або у раді НТ Національної академії відповідно.

6. ВЗАЄМОДІЯ НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА З КЕРІВНИЦТВОМ НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ

6.1. Рада НТ Національної академії взаємодіє із заступником ректора (проректором) Національної академії з наукової роботи безпосередньо через науково-дослідний відділ, начальників факультетів і кафедр.

6.2. За необхідності НТ може надавати ректору Національної академії, вченій раді, заступнику ректора (проректору) Національної академії з наукової роботи інформацію про свою діяльність (плани, звіти, копії протоколів засідань, інформацію про поточну діяльність тощо).

6.3. Керівництво Національної академії надає інформаційну, правову, фінансову, матеріальну та інші види підтримки активної діяльності НТ.

6.4. Координація, нагляд та контроль за діяльністю НТ та його органів покладається на заступника ректора (проректора) Національної академії з наукової роботи.

6.5. Рада НТ спільно з науково-дослідним відділом розробляє рекомендації щодо організації наукової роботи на кафедрах, організує методичну підготовку керівників наукової роботи у відділеннях та гуртках, надає допомогу в організації та проведенні наукової роботи, контролює та вивчає стан наукової роботи курсантів, студентів, слухачів, ад'юнктів, докторантів і молодих вчених, вносить пропозиції щодо її покращення, здійснює керівництво підготовкою і проведенням наукових конференцій та конкурсів Національної академії, організовує вивчення, узагальнення та розповсюдження досвіду наукової роботи.

6.6. На начальника факультету покладається:

надання допомоги кафедрам у підготовці наукових конференцій, конкурсів та інших заходів щодо наукової роботи курсантів, студентів, слухачів, ад'юнктів, докторантів і молодих вчених;

контроль за відвідуванням занять у наукових гуртках членами НТ і за своєчасним виконанням ними завдань з наукової роботи;

підбиття підсумків роботи НТ на факультеті за кожний семестр.

6.7. Начальник кафедри організовує роботу відділення та гуртків і спрямовує її на якісне вирішення навчальних та наукових завдань.

На начальника кафедри покладається:

організація та керівництво роботою відділення НТ кафедри;

призначення наукових керівників гуртків, контроль за їх роботою;

затвердження плану роботи відділення НТ на навчальний рік;

проведення бесід з курсантами, студентами, слухачами і молодими вченими про завдання НТ, основи методики наукових досліджень;

організація обміну досвідом роботи наукових керівників під час проведення методичних зборів на кафедрі;

керівництво розробкою тематики наукових робіт;

керівництво підготовкою та проведенням кафедральних конференцій, конкурсів та інших заходів з наукової роботи;

організація подання наукових робіт членів НТ на конкурси;

організація засідань кафедри щодо обговорення стану наукової роботи курсантів, студентів, слухачів, ад'юнктів, докторантів і молодих вчених, підбиття підсумків роботи відділення НТ та наукових гуртків.

7. ПЛАНУВАННЯ НАУКОВОЇ РОБОТИ, ОСНОВНІ ОБЛІКОВІ ТА ЗВІТНІ ДОКУМЕНТИ

7.1. Рада НТ курсантів, студентів, слухачів, ад'юнктів, докторантів і молодих вчених Національної академії на пер-

шому (організаційному) засіданні складає й обговорює план роботи на навчальний рік. План після його обговорення підписується секретарем ради НТ та затверджується головою ради НТ Національної академії. Один примірник плану подається до науково-дослідного відділу.

7.2. Рада відділення НТ кафедри складає план роботи на навчальний рік. У плані роботи відділення НТ відображаються організаційні заходи, тематика та терміни проведення наукової конференції, наукових семінарів, повідомлень, лекцій і доповідей, які здійснюються у відділенні НТ кафедри. План, після його обговорення, підписується секретарем та затверджується головою ради відділення НТ кафедри.

Один примірник плану подається до науково-дослідного відділу Національної академії.

7.3. Керівник наукового гуртка спільно з науковими керівниками розробляють план роботи гуртка на навчальний рік, а також ведуть журнал обліку роботи гуртка.

У плані відображаються заходи щодо наукової роботи, термін їх проведення та відповідні виконавці. План підписується керівником гуртка і затверджується головою ради відділення НТ кафедри.

У журналі обліку роботи гуртка НТ зазначається тематика, склад, план роботи гуртка, наукові керівники.

7.4. Курсанти, студенти, слухачі, ад'юнкти, докторанти і молоді вчені – члени НТ складають особисті плани опрацювання тем на навчальний рік, в яких відображається конкретний обсяг роботи, порядок і термін її виконання. Плани затверджуються науковими керівниками.

7.5. Облік наукової роботи курсантів, студентів, слухачів, ад'юнктів, докторантів і молодих вчених у гуртку здійснює керівник наукового гуртка, а у відділенні – голова ради відділення НТ кафедри.

Результати наукової роботи курсантів, студентів, слухачів, ад'юнктів, докторантів і молодих вчених відображаються у щорічних звітах кафедр про наукову роботу.

7.6. Витрати на діяльність НТ фінансуються за рахунок коштів, які виділяються згідно з кошторисом Адміністрації Державної прикордонної служби України на освітні витрати Національної академії.

8. ПОРЯДОК ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННЯ КОНКУРСУ НА КРАЩУ НАУКОВУ РОБОТУ СЕРЕД КУРСАНТІВ, СТУДЕНТІВ, СЛУХАЧІВ – ЧЛЕНІВ НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ

8.1. Конкурс на кращу наукову роботу серед членів НТ Національної академії проводиться з метою активізації науково-технічної творчості, пошуку обдарованих талановитих курсантів, студентів, слухачів, ад'юнктів, докторантів і молодих вчених, підвищення престижу наукової діяльності серед тих, хто навчається, як найважливішої складової успішного опанування спеціальності, а також з метою оперативного використання їх творчих доробків як у науці, так і в освітньому процесі.

Конкурс проводиться щорічно відповідно до плану ради НТ Національної академії.

8.2. У конкурсі можуть брати участь курсанти, студенти, слухачі, ад'юнкти, докторанти і молоді вчені – члени НТ Національної академії без будь-яких обмежень.

На конкурс подаються індивідуальні та колективні роботи (не більше 2 авторів), які мають наукове та практичне значення за тематикою кафедри.

8.3. Наукові роботи курсантів, студентів, слухачів, ад'юнктів, докторантів і молодих вчених Національної академії на конкурс подаються кафедрами. До поданих матеріалів додається:

- витяг із рішення кафедри;
- рецензія наукового керівника;

інформація про автора (авторів) (прізвище, ім'я та по батькові, навчальна група) і наукового керівника роботи (прізвище, ім'я та по батькові, науковий ступінь, вчене звання, посада, найменування кафедри).

На конкурс подаються лише завершені наукові роботи.

8.4. Наукові роботи, що подаються на конкурс, повинні бути оформлені згідно з вимогами державних стандартів та відповідно до таких вимог:

текст друкується на одній стороні аркуша паперу формату А4, міжрядковий інтервал – 1,5, шрифт – Times New Roman 14, усі поля – по 20 мм. Обсяг зброшурованої конкурсної роботи не повинен перевищувати 30 сторінок. Роботи друкуються в одному примірнику державною мовою;

наукова робота обов'язково повинна мати назву і план, список використаної літератури;

до наукової роботи, за наявності, додаються акт про впровадження її результатів, копії патентів, свідоцтв тощо;

представлення макетів і натурних зразків не допускається;

креслення та ілюстрації, що додаються до роботи, повинні бути скомпоновані на листі стандартного розміру.

На конкурс можуть бути представлені відповідно переформлені курсові, дипломні роботи освітньо-кваліфікаційних рівнів «бакалавр», «спеціаліст», «магістр», якщо вони містять наукову новизну або передбачається впровадження їх результатів у виробництво, навчальний процес.

Якщо наукову роботу подано з порушенням вимог цього Положення, конкурсна комісія її не реєструє та не розглядає.

8.5. Організаційне та методичне керівництво підготовкою і проведенням конкурсу здійснює науково-дослідний відділ.

Повноваження науково-дослідного відділу:

вивчає, узагальнює та пропонує передовий досвід з організації і проведення конкурсів на кращу наукову роботу;

аналізує результати конкурсу, готує пропозиції стосовно заохочення переможців, їх наукових керівників, організаторів, які відзначились під час підготовки та проведення конкурсу;

направляє переможців для участі у всеукраїнських конкурсах.

8.6. Конкурс наукових праць курсантів, студентів, слухачів, ад'юнктів, докторантів і молодих вчених – членів НТ Національної академії проводиться у два етапи:

перший – конкурс на кращу наукову роботу у відділенні НТ кафедри. Рада відділення НТ розглядає конкурсні роботи та приймає рішення щодо визначення призових місць. Кращі наукові роботи подаються на загально академічний конкурс, автори інших робіт, за поданням начальника кафедри, заохочуються начальником факультету;

другий – загально академічний. Він проводиться за напрямками, які визначає рада НТ курсантів, студентів, слухачів, ад'юнктів, докторантів і молодих вчених Національної академії.

8.7. Для організації належного розгляду, рецензування поданих на конкурс робіт, аналізу їх рівня, нарахування балів і попереднього підбиття підсумків конкурсу, оформлення відповідної документації створюється конкурсна комісія під головуванням заступника ректора (проректора) Національної академії з наукової роботи, яка затверджується наказом ректора Національної академії. У складі конкурсної комісії створюються конкурсні підкомісії (голова підкомісії, члени та секретар підкомісії) за тематичними напрямками проведення конкурсу, під керівництвом заступників начальників факультетів з навчально-методичної роботи, а також з числа провідних вчених, докторів або кандидатів наук у галузях науки і техніки за напрямками тематики досліджень, за якими проводиться конкурс.

8.8. Завдання конкурсної комісії:

визначення переліку робіт, які відповідають вимогам статті 8.4 цього Положення та приймаються на конкурс;

рецензування та попередній розгляд прийнятих на конкурс робіт;

аналіз наукового рівня поданих наукових робіт і нарахування балів;

підготовка даних про результати оцінки робіт у підкомісіях з попереднім визначенням переможців.

8.9. Голова конкурсної підкомісії:

несе відповідальність за об'єктивність оцінки конкурсних робіт;

подає дані голові конкурсної комісії конкурсу про результати оцінки робіт і визначення переможців за напрямами тематики досліджень, окремих учасників і колективів, які брали участь у конкурсі, наукових керівників робіт, які визначені переможцями у конкурсі, пропозиції щодо заохочення учасників конкурсу, які не посіли призових місць, але їх наукові праці мають значну теоретичну чи практичну цінність;

несе відповідальність за дотримання режиму секретності під час проведення конкурсу.

8.10. Секретар конкурсної комісії та секретарі конкурсних підкомісій забезпечують ведення документації конкурсної комісії та конкурсних підкомісій (додаток 3).

8.11. Конкурсні підкомісії розглядають подані на конкурс праці та оцінюють їх відповідно до критеріїв (див. таблицю).

Критерії оцінки конкурсних робіт

Критерії оцінки робіт	Макс. бал
1	2
1. Категорія робіт	
прикладне наукове дослідження	20 балів
патент або авторське свідоцтво про винахід, корисна модель	16 балів
курсний проект	14 балів
наукова стаття	10 балів
наукове повідомлення	10 балів
навчальний відеофільм	10 балів
раціоналізаторська пропозиція	6 балів
реферат	4 бали

1	2
2. Наукова новизна роботи	
робота відзначається новизною та актуальністю	25 балів
робота не відзначається новизною та актуальністю	–
3. Практична значимість роботи	
робота має практичну спрямованість, її результати можуть бути використані у визначеній сфері за напрямом дослідження	10 балів
робота не має практичної спрямованості	–
4. Рівень впровадження результатів наукової праці	
результати роботи впроваджено (реалізовано)	10 балів
результати роботи не впроваджено (не реалізовано)	–
5. Правильність оформлення наукової праці	
наукову працю оформлено згідно з вимогами цього Положення	5 балів

Примітка. Для навчального відеофільму, замість пунктів 4, 5, додатково: якість навчального відеофільму – 10 балів; професіоналізм виконання – 10 балів.

8.12. На першому засіданні конкурсної підкомісії визначаються роботи, що приймаються до участі в конкурсі, а також призначаються рецензенти (2–3 рецензенти на роботу). У визначені конкурсною комісією терміни рецензенти ретельно вивчають подану на конкурс роботу та заповнюють оцінний лист (додаток 4).

Після вивчення та оцінки наукових праць рецензентами конкурсні підкомісії проводять засідання, на яких аналізують рівень робіт, нараховують бали та попередньо визначають переможців у підкомісіях. Визначення кращих наукових праць здійснюється на підставі отриманих оцінних листів та відкритого обговорення кожної роботи. Пропозиції щодо переможців конкурсу обговорюються конкурсними підкомісіями у складі не менше як 2/3 її членів. Рішення приймається відкритим

голосуванням більшістю голосів. На засіданні визначаються й окремі автори, колективи та наукові керівники робіт, які не посіли призових місць, але їх наукові праці мають значну теоретичну чи практичну цінність, розглядаються також позитивні сторони та недоліки в організації та під час проведення конкурсу в конкурсних підкомісіях. Рішення оформлюється протоколом.

За необхідності вирішення спірних питань до роботи з аналізу наукової цінності робіт можуть залучатися експерти-консультанти відповідної галузі зі складу кафедр академії.

8.13. Протоколи засідань конкурсних підкомісій щодо визначення кращих наукових робіт затверджуються головою комісії.

8.14. На підставі протоколів засідання конкурсних підкомісій секретар конкурсної комісії готує проект наказу ректора Національної академії про підсумки конкурсу.

8.15. Підсумки загально академічного конкурсу затверджуються наказом ректора та оголошуються на конференції НТ курсантів, студентів, слухачів, ад'юнктів, докторантів і молодих вчених Національної академії.

8.16. Витрати на проведення конференції здійснюються згідно з кошторисом Національної академії.

9. ФОРМИ ЗАОХОЧЕННЯ ЧЛЕНІВ ТОВАРИСТВА

9.1. Курсанти та слухачі Національної академії – члени НТ, які успішно закінчили курс навчання в Національній академії, виконали за період навчання наукові праці, які одержали високу оцінку на конкурсах наукових праць, їх роботи були опубліковані у наукових збірниках, користуються перевагою під час відбору кандидатів до ад'юнктури.

Наукові роботи курсантів (слухачів і студентів) рішенням начальника кафедри можуть бути зараховані як курсові роботи.

9.2. Члени товариства, які досягли високих результатів у науковій роботі, заохочуються за поданням ради НТ керівництвом Національної академії.

Активна участь членів НТ у науковій діяльності визначається у службових атестаціях.

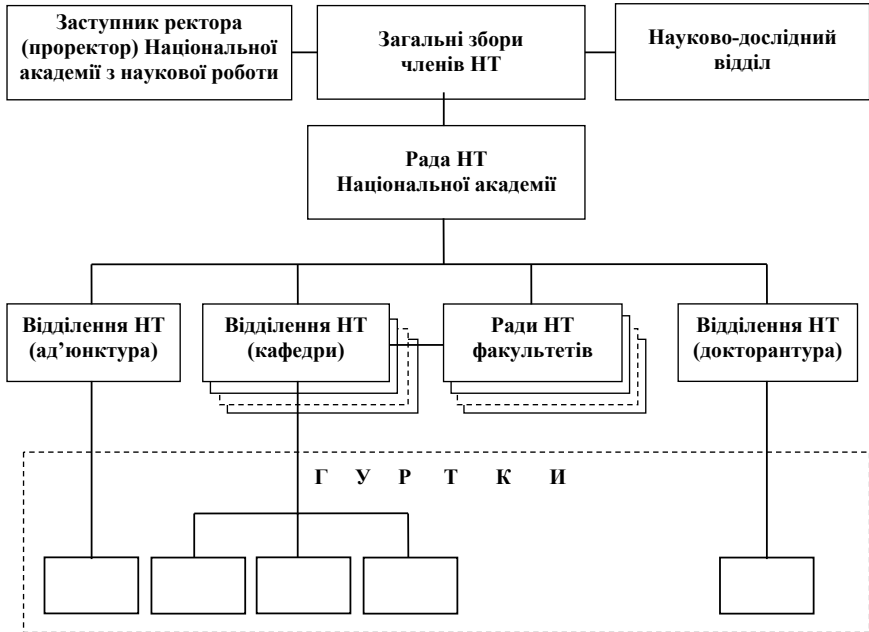
9.3. За поданням ради НТ перехідними кубками «За кращу організацію наукової роботи курсантів, студентів, слухачів, ад'юнктів, докторантів і молодих вчених» у навчальному році нагороджуються кращі НТ факультетів і кафедр.

З метою розвитку навчально-матеріальної бази кафедр, стимулювання наукової роботи в Національній академії, разом із врученням перехідного кубка, відділення НТ кафедри можуть нагороджуватися грошовими винагородами, розміри яких визначаються рішенням ректора Національної академії.

9.4. Винагороди вручаються переможцям на конференції НТ курсантів, слухачів, студентів, ад'юнктів, докторантів і молодих вчених Національної академії.

**Структура наукового товариства курсантів, студентів,
слухачів, ад'юнктів, докторантів і молодих вчених
національної академії**

Види наукових праць

Наукова праця – це результати дослідної діяльності, які вміщують нові відомості, закономірності щодо об’єкта дослідження, представлені у певній послідовності та оформлені згідно зі стандартами, і призначені для оприлюднення.

Найбільш поширеними видами наукових праць курсантів, слухачів, студентів, ад’юнктів, докторантів і молодих вчених Національної академії є реферати, курсові проекти, наукові статті, наукові доповіді, прикладні наукові дослідження, а також раціоналізаторські пропозиції та навчальні відеофільми.

Реферат – найбільш простий результат наукової праці. Він являє собою стислий виклад у письмовій формі сутності якого-небудь питання, наукової проблеми, аналізу змісту фундаментальної наукової праці тощо. Обсяг реферату залежить від складності теми, а також рівня підготовки автора і не повинен перевищувати 30 сторінок машинописного тексту (з урахуванням додатків).

Курсовий проект – вид наукової праці, що являє собою самостійну розробку якої-небудь ініціативної розрахунково-конструкторської теми, що виходить за межі навчальної програми. Обов’язковою умовою є затвердження теми-завдання на проект і визначення наукового керівника кафедрою, яка провадить проектування в цій галузі. У низці випадків ці курсові проекти можуть бути зараховані як планові, з відповідних дисциплін, а також як ті, що переходять у дипломну роботу.

Наукова стаття являє собою обмежене за обсягом (не більше 5 сторінок машинописного тексту) наукове повідомлення, у якому автор розвиває та обґрунтовує яку-небудь технічну ідею або проблему. Мета статті – переконати читача в актуальності дослідження, науковій об’єктивності викладеного матеріалу та правильності висновків. Наукова стаття, як правило, надсилається у відповідний науковий журнал, а також може бути опублікована у Збірнику наукових праць Національної академії. Важливими вимогами до наукової статті є актуальність, широчінь узагальнень, глибина аналізу і правильність зроблених висновків.

Наукова доповідь – один з видів наукової роботи, що передбачає в першу чергу роботу під час семінарів НТ кафедри, конференцій НТ Національної академії. Основні думки доповіді мають бути викладені обґрунтовано, доказово. Разом з тим у науковій доповіді доцільно

ставити і проблемні питання для обговорення. Одночасно з написанням доповіді необхідно готувати наочні посібники у вигляді демонстраційних схем, карт, таблиць, креслень тощо.

Прикладні наукові дослідження – теоретичні та експериментальні наукові дослідження, спрямовані на одержання і використання нових знань для практичних цілей. Результатом прикладних наукових досліджень є нові знання, призначені для створення нових або вдосконалення існуючих матеріалів, продуктів, пристроїв, методів, систем, технологій, конкретні пропозиції щодо виконання актуальних науково-технічних та суспільних завдань.

Окремі наукові праці курсантів, слухачів, студентів, ад'юнктів, докторантів і молодих вчених можуть бути оформлені як раціоналізаторські пропозиції та навчальні відеофільми.

Раціоналізаторською визнається пропозиція, що є новою і корисною для Національної академії та передбачає створення або заміну конструкції зразків озброєння та техніки, технічних засобів навчання, їхніх складових (вузлів, агрегатів, блоків або деталей), технологій чи складу матеріалу для їх виготовлення, способів застосування, програмного забезпечення їх функціонування, технології навчання, виготовлення дидактичних матеріалів та наочного приладдя, програмних засобів для навчання та засобів удосконалення навчально-матеріальної бази, які підвищують ефективність функціонування, дають економічний ефект, вираш у затратах праці чи часу або інший позитивний ефект.

Не визнається раціоналізаторською пропозиція:

яка знижує надійність та інші показники якості приладів і засобів;

погіршує умови навчання, праці, якості роботи;

викликає чи збільшує рівень забруднення навколишнього середовища;

ставить лише завдання або лише визначає ефект (користь), який може бути одержаний від застосування пропозиції без вказівки конкретного рішення;

забезпечує досягнення позитивного ефекту шляхом заходів організаційного, а не технічного характеру (поліпшення стану навчальних місць, упорядкування системи матеріально-технічного забезпечення академії, облік та звітність, зміна графіків роботи і ремонту устаткування або транспортних засобів тощо);

передбачає зміну розміщення устаткування в приміщеннях, будинках, спорудах, якщо вона не призводить до вдосконалення навчально-матеріальної бази академії.

Навчальні відеофільми – фільми, створені як засоби навчання, а також науково-популярні, документальні фільми, які використовуються в освітньому процесі.

Навчальний відеофільм повинен бути змістовний, достатньо інформативний для розкриття певної теми. При створенні навчальних відеофільмів необхідно суворо дотримуватись вимог національного законодавства, особливо в питаннях захисту персональних даних. Тривалість навчального відеофільму складає не менш 15 хвилин. Більш короткі записи розглядаються як відеофрагменти.

Відеофільм містить такі обов'язкові розділи:

вступ – вказуються назва фільму, навчальний заклад та кафедра, на базі якої знято відеофільм, автори фільму;

основна частина – містить пояснення мети відеофільму та основний матеріал. Відеоматеріал повинен бути синхронізований з текстовим супроводом. Обов'язкова наявність висновків, практичних рекомендацій, що випливають з основного матеріалу;

заклучна частина – висновки та (або) практичні рекомендації, що випливають з основного матеріалу; інформація щодо умов розповсюдження, контакти авторського колективу, автори сценарію та інженерна група, яка працювала над записом та монтажем фільму.

Документація конкурсу

І. Документація, що розробляється та ведеться конкурсною комісією:

проект наказу ректора Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького «Про склад та організацію роботи конкурсної комісії»;

проект наказу ректора Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького «Про підсумки роботи наукового товариства слухачів, курсантів, студентів, ад'юнктів, докторантів і молодих вчених Національної академії у 20__/_ __ навчальному році».

ІІ. Документація, що розробляється конкурсними підкомісіями:

протоколи засідань конкурсних підкомісій:

а) засідання з порядком денним – організаційні питання; визначення робіт, які приймаються на конкурс; призначення рецензентів;

б) засідання з порядком денним – визначення переможців конкурсу; окремих авторів, колективів та наукових керівників робіт, які не посіли призові місця, але їх наукові праці мають значну теоретичну чи практичну цінність; позитивних сторін і недоліків у проведенні конкурсу;

оцінні листи на наукові праці, що подані на конкурс;

загальна оцінювальна відомість конкурсних робіт, розглянутих підкомісією № __ (підписується усіма членами конкурсної підкомісії).

Оцінний лист

На наукову працю: _____

Виконавець _____

№ з/п	Критерії	Максимальний бал	Бал за роботу рецензентів		Примітки
			1	2	
1	2	3	4	5	6
1	Категорія наукової праці				
	прикладне наукове дослідження	20			
	патент або авторське свідоцтво про винахід, корисна модель	16			
	курсний проект	14			
	наукова стаття	10			
	наукове повідомлення	10			
	раціоналізаторська пропозиція	6			
	реферат	4			
2	Наукова новизна:				
	актуальність	5			
	спрямованість на формування професійної компетентності	5			
	наявність нового матеріалу у вирішенні наукових питань	5			
	можливість застосування в освітньому процесі	5			
	інформативність	5			
3	Практична значимість:	10			
4	Рівень упровадження результатів наукової праці	10			

1	2	3	4	5	6
5	Правильність оформлення:				
	а) зміст	1			
	б) вступ	1			
	в) основна частина	1			
	г) заключна частина	1			
	д) список використаних джерел	1			
Загальна кількість балів					

Голова підкомісії _____
(військове звання, підпис)

Секретар підкомісії _____
(військове звання, підпис)

Рецензент(и) роботи _____
(військове звання, підпис)

_____
(військове звання, підпис)

_____
(військове звання, підпис)

Оцінний лист

На навчальний відеофільм: _____

Виконавець _____

№ з/п	Критерії	Максимальний бал	Бал за роботу		Примітки
1	Навчальний відеофільм	10			
2	Наукова новизна:				
	актуальність	5			
	спрямованість на формування професійної компетентності	5			
	наявність нового матеріалу у вирішенні наукових питань	5			
	можливість застосування в освітньому процесі	5			
	інформативність	5			
3	Практична значимість	10			
4	Якість відеофільму	10			
5	Професіоналізм виконання	10			
Загальна кількість балів					

Голова підкомісії _____
(військове звання, підпис)

Секретар підкомісії _____
(військове звання, підпис)

Рецензент(и) роботи _____
(військове звання, підпис)

_____
(військове звання, підпис)

_____
(військове звання, підпис)

Зміст

1. Загальні положення	3
2. Мета і завдання наукового товариства слухачів, курсантів, студентів, ад'юнктів, докторантів і молодих вчених національної академії	3
3. Склад, структура й організація роботи наукового товариства.....	5
4. Права та обов'язки членів наукового товариства	11
5. Зміст та основні форми наукової роботи курсантів (слухачів і студентів)	13
6. Взаємодія наукового товариства з керівництвом національної академії	15
7. Планування наукової роботи, основні облікові та звітні документи.....	16
8. Порядок організації та проведення конкурсу на кращу наукову роботу серед курсантів, студентів, слухачів – членів наукового товариства національної академії	18
9. Форми заохочення членів товариства	23
Додатки	
1. Структура наукового товариства курсантів, студентів, слухачів, ад'юнктів, докторантів і молодих вчених національної академії	25
2. Види наукових праць	26
3. Документація конкурсу	29
4. Оцінний лист.....	30

ПОЛОЖЕННЯ
ПРО НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО КУРСАНТІВ, СТУДЕНТІВ,
СЛУХАЧІВ, АД'ЮНКТИВ, ДОКТОРАНТІВ І МОЛОДИХ
ВЧЕНИХ НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ ДЕРЖАВНОЇ
ПРИКОРДОННОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО

Коректор О. В. Коломійчук
Комп'ютерна верстка С. І. Мороз

Здано до набору 18.07.2018. Підписано до друку 24.07.2018

Формат 60×84/16. Гарнітура SchoolBook. Тираж 300 прим.

Друк оперативний. Ум. друк. арк. 1,98. Обл.-вид. арк. 2,04

Видавництво Національної академії
Державної прикордонної служби України імені Б. Хмельницького
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 3010 від 22.10.2007
Зам. № XXX